

BİZİM EKİP

Bilmediğimiz bir şey her zaman daha çok korku verir insana. Ama hakkında birtakım bilgilere ulaştığımızda artık onunla başa çıkmak daha kolaydır.

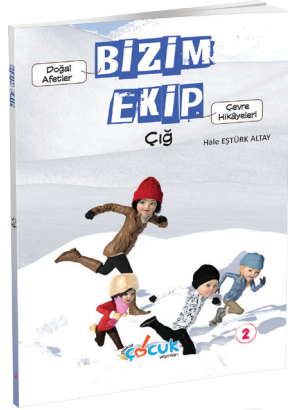
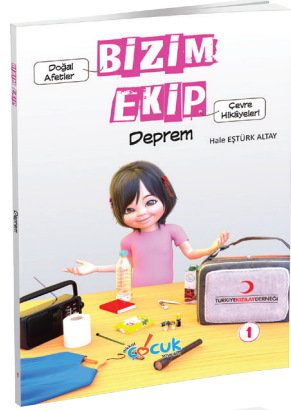
Deprem nedir?

Kış olimpiyatları için Erzurum Palandöken'e giden kahramanlarımız hem karın tadını çıkaracaklar hem çığ hakkında bilmediklerini öğrenecekler.

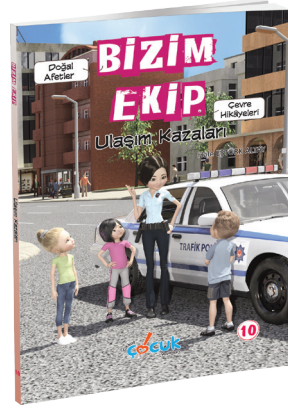
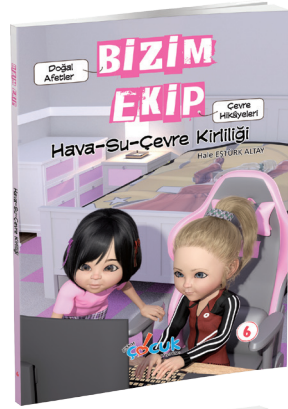
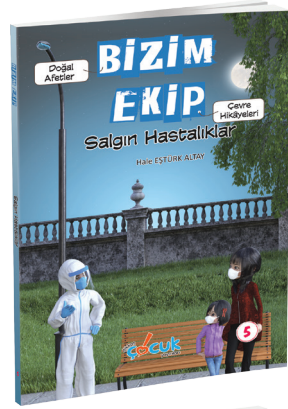
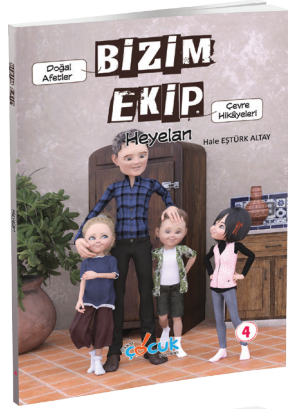
Hiç su kesintisi yaşadın mı?

Heyelan ne demek? Toprak nasıl olur da kayar? Peki her cins toprak kayar mı?

Azra ve arkadaşlarıyla birlikte öğrenmeye ne dersin?

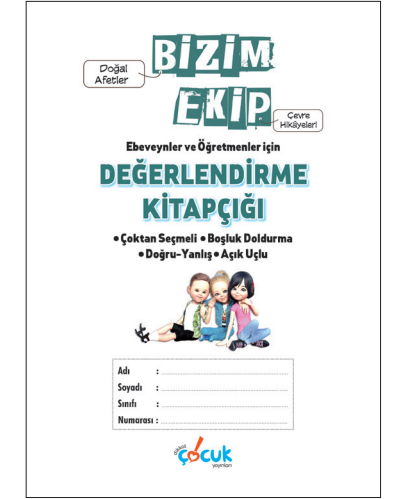

13,5 x 19,5 cm ebat
Her biri 48 Sayfa
1. hamur kâğıt
Renkli, resimli

10
KİTAP

YENİ
ÜRÜN

KAZANIMLARIMIZ

- ⇒ Sosyal sorumluluk duygusu kazanır.
- ⇒ Doğa ve çevreye saygılı olmayı öğrenir.
- ⇒ Geri dönüşümün Dünya'mız için önemini kavrar.
- ⇒ Arkadaşlığın ve yardımlaşmanın değerini fark eder.
- ⇒ Çevreye duyarlı bireyler olmayı öğrenir.
- ⇒ Doğal afetlerle ilgili farkındalık kazanır.
- ⇒ Afetler karşısında ne yapması gerektiğini öğrenir.

Doğal
Afetler

BİZİM

EKİP

Çevre
Hikâyeleri

Deprem

Hale EŞTÜRK ALTAY

dikkot
Çocuk
yayınları

DİKKAT ÇOCUK YAYINLARI ÇOCUK EDEBİYATI

BİZİM EKİP - Deprem

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Zerrin GÜNER KUYTAK

YAZAR
Hale EŞTÜRK ALTAY

REDAKSİYON
Meryem YÜKSEL
Nazım KOÇAK

RESİMLEYEN & KAPAK TASARIM
Anıl ÖÇAL

DİZGİ & GRAFİK TASARIM
Mustafa KUYTAK

YAYINCİ SERTİFİKA NO.: 42200

İSBN: 978-625-7122-41-2

Matbaa Sertifika No: 41910
BASKI: Yenidevir Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.
İnönü Mah. Muammer Aksoy Cad. Dere Sok. No:75
Küçükçekmece / Bahçelievler / İstanbul

Medis Mah. Derviş Sok. No:38/1 34785 Sancaktepe / İSTANBUL
Tel:0 216 912 21 22 Fax:0216 313 86 50
www.dikkatcocukyayinlari.com iletisim@dikkatcocukyayinlari.com

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı Dikkat Çocuk Yayınları'na aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

Merhaba, ben **Azra**. Bakmayın sessiz durduğuma, içimde hiç susmayan bir kız var aslında. Kendimle çok konuştuğum için az konuşuyorum insanlarla. En sevdiğim şey merak etmek... Yeryüzünde olup olabilecek her şeyi ama her şeyi merak etmek gibi bir özelliğim var. Ne gibi mi? Mesela şu **su kap-**

lumbağaları... Çok ilginç hayvanlar değil mi? Hani şu kırmızı yanaklı olanlar... Bence dünyanın en tatlı hayvanları onlar. Benim de bir su kaplumbağam var. Adı, **Narin!**

Bakın işte burada! Adı gibi çok narindir.

Geçen gün **Arda** onu biraz sevmek istedi. **Narin** ise hemen kafasını sallayıp kabuğuna çekildi. **Arda** demişken ondan bahsetmesem olmaz. **Arda** benim sınıf arkadaşım. Tam bir matematik canavarı! Elinden hiçbir problem kaçmaz. Ayrıca kendisi inanılmaz zeki ve komik biridir. Sınıfta yaptığı espriler sayesinde tüm sınıf gülmekten kırılır. Bazen **Zehra bile onun esprilerine güler.**

Zehra da bir diğer arkadaşım. Aslında en yakın arkadaşım... O da en az **Arda** kadar zekidir. Ve çok iyi bir bilgisayar kullanıcısıdır. Diğer teknolojik aletlerle de arası hiç fena değildir. **Zehra'nın arasının iyi olmadığı tek bir şey vardır: Gülmek. Zehra** çok ciddi bir kızdır ve çok nadir güler. Ama dostluk konusunda üstüne kimseyi tanımam.

Geçen gün birlikte alışveriş merkezine gittik. Normalde ikimiz de alışveriş merkezlerinden pek hoşlanmayız ama şehirdeki en güzel kitap kafe orada. **Ve Zehra'yla ben kitapçı gezmeye bayılırız.** Rafların arasında dolaşıp kitap kokusu solumaktan daha çok sevdiğimiz bir şey varsa o da sıcak çikolatalarımızı yudumlarırken kitap okumaktır. İşte yine böyle bir günde tam kitap kafeye girmek üzereydik ki **Zehra** birden **çığlık** attı.

– Ne oldu **Zehra**? diye sorduğumda gözlerini kocaman açtı ve parmağı ile yeri işaret etti.

– Şuradaki minik yarattığı görüyor musun?

İşaret ettiği yere baktığımda bilin bakalım ne gördüm?

Tatlı mı tatlı bir su kaplumbağası!

– Ya, ne tatlı şey bu böyle! Aşk olsun **Zehra!** Bunun için mi bağırдың.

Söylemeyi unuttum sanırım. **Zehra**'nın bir özelliği de küçük canlılardan çok korkması. Aslında korkacak bir şey yok ama gel de bunu **Zehra**'ya anlat.

– Ama görmüyor musun ne kadar da küçük?, dedi.

Galiba dünya üzerinde küçük canlılardan sadece küçük diye korkan tek insan **Zehra**. **Su kaplumbağası da gerçekten çok küçüktü.** Taş çatlasın 4 santimdi. Ama bence bu onu korkunç değil çok ama çok sevimli yapıyordu.

Onu oracıkta bırakamazdım. Hemen yanına yaklaştım, yere eğildim ve elimi uzattım. İnanabiliyor musunuz, yavaş yavaş yürüdü ve elime geldi. Onu elime aldığımda hissettiğim ilk şey kalp atışlarıydı. Belli ki kalabalıktan çok korkmuştu. **Onu iki elimin arasına aldım ve sakinleştirdim.**

— Nereden geldin sen buraya? Daha da önemlisi nasıl geldin.

Zehra etrafa bir göz attı ve kitap kafenin hemen bitişiğindeki restoranı gösterdi:

— **Buldum, diye bağırdı.** Şu restorandan kaçmış olmalı. Baksana içeride kocaman bir akvaryum var, içinde de bir sürü su kaplumbağası...

Gerçekten de akvaryumda o kadar çok su kaplumbağası vardı ki onları görünce çığlık atmamak için kendimi zor tuttum. Korkmadım tabii ki! **Sevinç çığlığı** benimki.

Hemen kaplumbağayı restoran sahibine götürdük.

– Bu size ait galiba dedi **Zehra**, elimdeki minik arkadaşı göstererek.

Restoran sahibi su kaplumbağasına bakıp:

– **Seni yaramaz! Nasıl kaçtın sen oradan bakalım, dedi ve onu getirdiği-miz için bize teşekkür etti.**

Kaplumbağayı istemeye istemeye uzattım. Tamam, itiraf ediyorum; gözlerimden birkaç damla yaş akıp çenemin altından sızmaya başladı. Dahası su kaplumbağası da kafasını kabuğuna doğru çekti. Sanırım o da benden ayrılacağı için çok üzülmüştü. Ne çabuk alışmıştık birbirimize...

Zehra koluma girdi:

– **Hadi artık gidelim.** Burada işimiz kalmadı.

İki arkadaş kol kola restorandan ayrılırken birinin bize seslendiğini duyduk:

– **Küçük hanımlar! Bir dakika bekler misiniz?**

Bu restoran sahibinden başkası değildi.
– Bu ufaklık sizinle gelmek istiyormuş.

ONU SİZE HEDİYE EDEBİLİRİM...

Restoran sahibinin söyledikleri, son zamanlarda duyduğum en ama en harika cümleydi... Havalara uçtum. Sevinçle ona baktım ve uzattığı kaplumbağayı elime aldım. Bu kez kalbi çok daha sakin atıyordu ve kafasını çoktan kabuğundan çıkarmıştı. **Minik kalbini okşadım.** Söylemiş miydim? Su kaplumbağalarının kalpleri dışarıda atar. Yani onların kalp atışlarını gözle görebilirsiniz.

– **Ah sen ne kadar da narinsin öyle!** dedim ve o günden sonra adı **Narin** olarak kaldı.

Tabii, restoran sahibine teşekkür etmeyi unutmadım.

İşte **Narin** hayatıma böyle girdi. Kısa zamanda çok iyi dost olduk onunla. Arkadaşlarımla da arası fena değil. **Zehra** hâlâ ona dokunamıyor ama uzaktan sevdiğine eminim. **Arda ise ona bayılıyor.**

Arda demişken geçen gün ortaya bir fikir attı ve hepimiz buna bayıldık.

— Öğretmenim neden okul bahçesini biraz daha renklendirmiyoruz?

Öğretmenimiz her zamanki tatlı gülümsemesiyle cevap verdi:

— **Bu harika bir fikir Arda!** Hadi, hep beraber neler yapabileceğimizi konuşalım.

— Okulun duvarlarına çarpım tablosunu anlatan resimler yapabiliriz.

— Bahçeye meyve fidanları diksek olmaz mı öğretmenim?

— Teneffüslerde oturmak için çardaklar yapabiliriz.

– Boş derslerimizde burada hem kitap okur hem de piknik yapabiliriz.

– Ama çardakların dibine mutlaka sarmaşık çiçeklerinden dikmeliyiz.

Bunların hepsi harika fikirlerdi ama benim fikrimden daha güzel değildi.

– **Sokak hayvanları için küçük evler yapsak güzel olmaz mı öğretmenim?**

Öğretmenimiz bu fikri de gerçekten çok sevdi. Aslında öğretmenimiz iyi olan her şeyi çok severdi. Bence dünyanın en sevgi dolu insanlarından biriydi o. Yine her zamanki sevecenliğiyle bize bakıp gülümsedi.

— **Tebrik ediyorum çocuklar.** Önerilerinizi müdür beyle konuşup hayata geçirmeye çalışacağım. Tabii ki bunu hep birlikte yapacağız.

Öğretmenimiz, müdür beyle konuştuğundan sonra bahçeyi düzenlemek için hafta sonu arkadaşlarımızla bir araya geldik ve kolları sıvadık. Yaptığımız ilk şey bahçe duvarlarını boyamak oldu. Öğretmenimiz, **Arda** ile birlikte çarpım tablosunu resmederken biz de hayalimizdeki resimleri yaptık. İş bittiğinde ise o kadar güzel bir tablo çıktı ki ortaya. Hepimiz duvarın karşısına geçip dakikalarca eserimizi izledik. **Çok yorulmuştuk ama hepimizin yüzü gülüyordu.**

Tabii ki en çok öğretmenimizin yüzü gülüyordu:

— **Bugünlük bu kadar çocuklar.** Hepinizin eline sağlık, harika bir iş çıkardınız! Artık eve gidebilirsiniz. Bol bol dinlenin ve ödevlerinizi ihmal etmeyin. Bir sonraki hafta sonu ağaç dikeceğiz, **unutmayın!**

Ağaç dikme fikri beni çok heyecanlandırmıştı. Daha önce çok ağaç görmüştüm ama hiç ağaç dikmemiştim. Acaba okul bahçesine hangi ağaçlardan dikecektik? Elma, erik ve kiraz ağacı dikmeliydik ben-
ce. **Mimmmmm... Bayılıyorum meyveye...** Acaba diktiğimiz fidanlar ne kadar sürede büyür ve daha da önemlisi ne zaman meyve verirler? Bu sorular cevapsız kalacak değildi elbette! Hemen internete girdim ve arama motoruna şunu yazdım:

“ELMA AĞACI NE KADAR SÜREDE MEYVE VERİR?”

Karşıma çıkan onlarca sayfadan birine tıkladım ve yazılanları okumaya başladım. Veeee öğrendim ki iki yaşında bir elma fidesi dikildiğinden itibaren **bir iki** sene sonra meyve vermeye başlar... Şu an üçüncü sınıfta olduğumuza göre en iyi ihtimalle dördüncü sınıftayken kendi diktiğimiz ağaçlardan elma yiyebileceğiz.

İşte böyle tam bir hafta meyve ağaçlarına dair merakımı gidermek için araştırma yaptım. Sonunda fidanları diktik. Artık geriye beklemek kalıyor. **Bir de ağaçların bakımını yapmak tabii...**

Ağaç dikiminden sonra sırasıyla bahçedeki diğer değişiklikleri de tamamladık. Önce çardak ve hayvanlar için yapacağımız yuvaya malzemeler aldık. Ve hepimiz canla başla çalışarak minimini yuvalar yaptık.

Şu yuvaların tatlılığını görüyor musunuz? Bir de içine girecek olan küçük dostları düşünün! Harika değil mi? **Sizin de kalbinizi ılık bir his kaplamış olmalı.**

Siz anlamış olmalısınız ama kendimi tanıtırken bahsetmeyi unuttuğum bir şey var: Ben hayvanları çok ama çok seviyorum.

Çok masum ve sevimli değiller mi?

Sevimli demişken aklıma geldi: Geçen gün **Narin** hastalandı. Göz kapakları şişerek kocaman oldu ve gözleri görünmeyecek kadar kapandı. Ne kadar üzüldüğümü tahmin edemezsiniz. Ağlamaktan gözlerim şişmiş bir hâlde okul servisine bindim.

— **Neyin var senin Azra**, dedi **Arda**. Gözlerin şişmiş, yoksa ağladın mı?

Sanki yıllardır bu soruyu bekliyormuş gibi boğazımda bir düğüm oluştu. Güçlkle yutkundum ve birden ağlamaya başladım. Ama ne ağlama! Servisteki herkes gözünü bana dikip merakla sakinleşmemi bekledi.

Zavallı **Arda** benim bu halime bir türlü anlam veremedi. Ama yine de beni sakinleştirmek için çok uğraştı. Bir dünya espri ile beni güldürmeye çalıştı. Onca çabanın ardından ağlamamayı başardım ve durumu **Arda**'ya anlattım.

Narin için o da çok üzüldü ve daha önce aklıma gelmediği için üzüleceğim bir soru sordu:

— **Veterinere gittiniz mi?**

O an, tam da bu cümleleri işitmemin ardından kafamın içinde kuvvetli bir “**zonk**” sesi duydum.

– Of! Bu neden daha önce aklıma gelmedi.

Arda bu tepkimden veterinerlere gitmediği mi anlamış olacak ki “**aferin sana**” dercesine yüzüme baktı. Neyse ki bir şey söyleyip de beni daha fazla üzmemek istemedi.

– Okul çıkışı **Narin**'i alıp veterinerlere gidelim.

Böylece **Arda** ile birlikte onu veterinerlere götürdük.

Peki, veteriner ne mi dedi?

– **Bu ufaklığın sadece vitamine ihtiyacı var.**

– Vitamin mi?

– Evet, A vitamini eksikliğinden dolayı hasta olmuş... Şu vitaminlerden günde bir defa verin ve beslenmesine çok dikkat edin. Merak etmeyin birkaç güne toparlar.

Veterinerin söylediklerini duyduktan sonra derin bir nefes aldım. **Şükür ki önemli bir hastalığı yokmuş küçük dostumun.**

Hemen internete girdim. Neden mi? Eh meraklı biri olduğumu söylemişim... Hangi yiyeceklerde A vitamini olduğunu araştırdım. Ve ona göre **Narin**'e güzel yiyecekler hazırladım.

İyi ki şu internet icat edilmiş. İki saniye içinde bilgiye ulaşabiliyoruz. Gerçi babam hep der ki:

– Eskiden insanların kitapları, ansiklopedileri karıştırarak ulaştığı bilgiye çocuklar şimdilerde bir tıkla ulaşıyor. Bilgiye çabuk ulaşıyorlar ama eskilerin öğrenmekten aldığı lezzeti alamıyorlar.

Babam haklıydı galiba. Babam her zaman böyle afili cümleler kurar ve genelde

de haklıdır. Yani çoğunlukla. Tamam tamam her zaman haklı aslında. Haklı olduğu bir cümlesi de şu:

– **İnternette doğru bilgiye her zaman ulaşamayabilirsin!**

Güvenli erişim çok önemli. “gov” veya “edu” uzantılı siteler tamamen güvenilirdir. Gerçekten internette araştırma yaparken bazen kendimi büyük bir karmaşanın içinde kaybolmuş gibi hissedebiliyorum. İşte bu yüzden kitapları internetten daha çok seviyorum.

Bence kitaplar dünyayı içimize taşımanın en güzel yolu.

Düşünseni-ze yazarın biri yıllar önce bir kitap yazmış. Kitapta çok bilgili bir adam var... Siz o kitabı okuduğunuzda o bilgili adam gelip hafızanıza yerleşiyor ve artık hayatınızın bir parçası oluyor. Yeri geliyor sohbetinize konuk oluyor.

Sizi bilmem ama biz **Zehra** ile aynı kitapları okuyup onlar üzerine konuşmaya bayılıyoruz. Ne zaman **Zehra** ile bir kitap hakkında konuşsak sanki aynı kitabı iki farklı bakış açısıyla okumuşum gibi hissederim.

Neredeyse unutuyordum **Zehra**'dan ödünç aldığım kitabı vermek için evlerine gideceğim. Evlerimiz yakın olduğu için okul dışında da rahatlıkla görüşebiliyoruz.

– Merhaba, **Betül teyze...** **Zehra** evde mi?

– Hoş geldin **Azra**. İçeri gel, lütfen. **Zehra** odasında kitap okuyor.

Zehra kapının sesini duymuş olmalı. Çünkü ben içeri girer girmez koridorda burun buruna geldik. Öyle bir sarıldık ki birbirimize, gören aylardır görüşmediğimizi sanabiliirdi. **Tam odasına geçmek üzereyken bir anda sallandığımızı hissettik.** Evet evet, evin içinde sallanıyorduk resmen. Avizeler sallanıyordu, salondan ve mutfaktan gelen seslerle eşyaların yere düştüğünü anlaya-

biliyorduk. Neyse ki koridordaydık ve hemen duvar kenarlarına geçtik.

Betül teyze hemen eğildi, elleriyle başını ve ensesini kapattı.

— **Sakin olun çocuklar.** Lütfen **çök-kapan-tutun** hareketi yaparak kendinizi koruyun ve sakın heyecana kapılmayın.

Biz de aynı hareketleri yaparak öncelikle kendimizi güvene almış olduk ve bir süre olduğumuz yerde kaldık.

Sarsıntı bittiğinde **Betül teyze** elimizden tutarak bizi kaldırdı.

— **Deprem oldu çocuklar.** Ama korkacak bir şey yok merak etmeyin.

DEPREM Mİ? Daha önce bu kelimeyi birkaç kere duymuştum ama üzerinde pek durmamıştım. Ve ilk defa bir depremi yaşamıştım.

Zehra ile bir an göz göze geldik. Sanırım o da benimle aynı şeyleri düşünüyordu.

Betül teyze gaz, su ve elektriği kapattıktan sonra vestiyerde asılı çantayı alıp kapidan doğru yöneldi. Sarsıntı bitmişti ama yine de çok temkinli yürüyorduk.

– **Asansöre binmemiz tehlikeli olabilir.** O yüzden merdivenleri kullanacağız. Bir yıkım olduğunu düşünmüyorum ama her ihtimale karşı merdivenlerden inerken çok dikkatli olmalıyız.

Apartmandan çıktığımızda komşularımız da bizim gibi dışarı çıkmışlardı. Binadan uzak boş bir alanda bekliyorlardı. Herkes depremle ilgili duyduklarını anlatıyordu.

Deprem Yalova şehrinde olmuştu. Fakat şiddeti yüksek olduğu için İstanbul'da da hissedilmişti. Yalova'da pek çok bina yıkılmış. Ne yazık ki enkaz altında kalan onlarca insanın olduğu söyleniyordu.

O an aklıma ilk gelen ailem oldu. Onlar da hissetmiş miydi depremi? Kim bilir beni ne kadar merak etmişlerdi? Arayıp iyi olduğumu söylemem gerekiyordu. **Betül teyze**nin cep telefonunu rica ettim ve anemi arayarak iyi olduğumu söyledim. **Çok şükür ki onlar da iyiydi.** Beni almak için çoktan yola çıkmışlardı.

Betül teyzeye telefonunu verdiğimde bir şeyler düşündüğü gözlerinden anlaşılıyordu. Birdenbire hiç beklemediğimiz bir soru sordu:

– Deprem hakkında ne düşünüyorsunuz çocuklar?

Betül teyzenin bu sorusu ile ikimiz de bir an afaldık. **Zehra**'yı bilmem ama ben aslında çok şey düşünüyordum. Bir yandan da hiçbir şey düşünemiyordum. Çünkü bu konuda hiç araştırmam yoktu daha önce bilmediğim bir durum birden hayatımıza girivermişti.

– İyi bir şey olmadığını düşünüyorum sadece, dedim biraz çekinerek.

Betül teyze başını salladı:

- DOĞRU! DEPREMİN KÖTÜ BİR ŞEY OLDUĞUNU HEPİMİZ BİLİYORUZ AMA DEPREM HER AN YAŞAYABİLECEĞİMİZ BİR DOĞAL AFET. BUNUN İÇİN HAZIRLIKLIL OLMALIZ VE NELER YAPACAĞIMIZI BİLMELİYİZ. BU ŞEKİLDE HER ŞEY DAHA KOLAY OLACAKTIR.

Betül teyze haklıydı. Yani bilmediğimiz bir şey insana her zaman daha çok korku verir. Ama hakkında birtakım bilgilere ulaştığımızda artık onunla başa çıkmak daha kolaydır.

— Bu yüzden öncelikle depremi tanıyacağız dedi **Betül teyze**.

Ve başladı anlatmaya:

— **Deprem** kelime anlamı **sarsıntıdır**. Yani deprem olduğunda sallanırız. Tıpkı biraz önce yaşadığımız gibi... Ama bu geçici bir durumdur ve çok uzun sürmez.

Peki, bu nasıl oluyordu da sallanıyorduk?

Ayağı oynamış bir sandalye sallanır. Legolardan bir kule yaptığımızda alttan bir parça yerinden çıkarsa kule sallanır. Bazen de dışarıda fırtına kopar ve sokak lambaları sallanır. Demek ki hiçbir şey durduk yere sallanmıyor, sallanan her şeyin muhakkak bir sebebi var.

Betül teyze iç sesimi duymuş olacak ki tam da merak ettiğim yerden anlatmaya devam etti.

– Peki, neden sallandığımızı biliyor musunuz? Yani neden deprem oluyor?

Bizim merak dolu bakışlarımızı fark edince kendi sorusuna kendi cevap verdi:

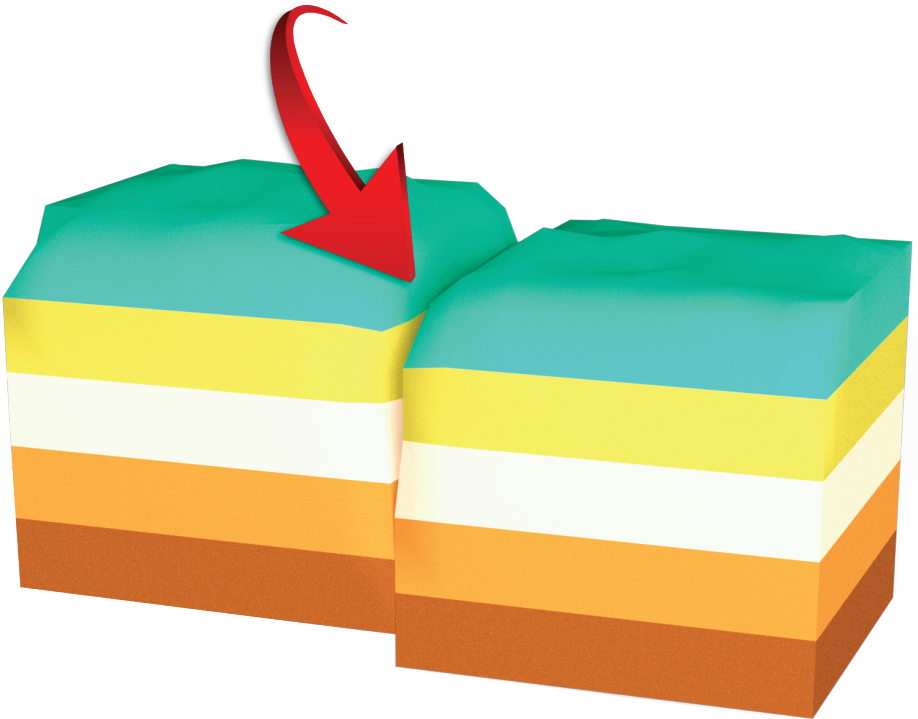
– Bunu anlamanız için önce dünyayı tanımamız gerekiyor.

Dünya yani yerküre üç ana bölümden oluşur: **Çekirdek**, **manto** ve **yer kabuğu...** Çekirdek dünyanın merkezindedir ve en iç kısımda bulunur. Çok ama çok sıcaktır. Manto, çekirdeğin üzerindedir ve erimiş kayalardan oluşur. Bu kayalar sıcak lav şeklindedir. En dışta yer kabuğu vardır. Yer kabuğu soğuk ve büyük levhalardan oluşur.

Yani sırasıyla en sıcak olan çekirdek, sonra mantodur. Yer kabuğu en soğuk bölümdür.

Mantodan daha sıcak olan çekirdek, mantoyu yukarı doğru hareketlendirir. Yer kabuğu ise soğuk olduğu için mantoyu soğutur. Böylece manto tekrar aşağı hareketlenir. Bu da levhaların hareketlenmesine sebep olur. Bir levha başka bir levhaya dayanırsa arada kayalar kalır ve sıkışır. Sıkışan kayalar da yerlerinden oynarlar ve kırılırlar. **Bu kırıklar sırasında enerji oluşur ve titreşim olarak yayılır.**

İşte bu depremdir. Bu oluşan kırıklara da fay denir.

— Peki, ne zaman deprem olacağını bilebilir miyiz, **Betül teyze?**

— Bunu tam olarak bilmek imkânsız ama deprem öncesi doğa ve canlılar üzerinde bazı değişiklikler olabilir. Fakat bu değişiklikler o kadar küçüktür ki fark etmemiz pek mümkün olamayabilir. Bunun dışında depremi tahmin etmek için yapılan birtakım çalışmalar var. Bunlar depremin ne zaman olacağını tahmin etse de her zaman doğru sonuç vermeyebilir.

Bunu duyduğumda ufacık bir korkuya kapılmış olduğumu itiraf edebilirim. Ne yani, **her an deprem olabilir mi** demek oluyor bu?

Betül teyze içimden geçenleri duyuyor olabilir miydi acaba? Çünkü tam da üzerinde düşündüğüm konulara anında bir cevapla geliyordu. İşte yine öyle olmuştu.

— **Ama bunun için korkmayın.** Her an deprem olabilir kaygısı ile yaşamamız çok anlamsız olmaz mı? Kaygı ve korkuyu bir kenara bırakıp deprem için ne yapabileceğimizi konuşmak en iyisi çocuklar.

Betül teyzenin bu son cümlesine kadar onu sessizce dinleyen **Zehra** bir anda yerinden kalktı. Hep böyledir **Zehra**. Ne zaman önemli bir konu olsa zaten ciddi olan duruşu iyice ciddileşir. Ama sonra birden hiç beklemediğiniz bir anda yerinden kalkar ve şaşkın bir şekilde konuşmaya başlar.

Yine öyle olmuştu:

— **Deprem için bir şeyler yapmak mı?** Bu son cümlene hiç katılmıyorum anne. Bize zarar verebilecek bu doğal afete ne yapabiliriz ki?

Betül teyze, kızına gülümseyerek baktı. Onun bu fikirlerini rahatlıkla söyleyen tavrı hoşuna gitmiş gibiydi.

— Güzel kızım tabii ki depreme direkt bir şey yapamayız. Ama **“Depremden nasıl zarar görmeyiz?”** sorusunun cevabını bulabiliriz. Yani zarar görmemek ya da zararı en aza indirmek için neler yapabiliriz? Bunları konuşmalıyız.

Betül teyze tam neler yapabileceğimizi anlatacaktı ki yanımıza annem geldi. Onu görünce hemen boynuna atladım ve sınıksız sarıldım. Sanırım depremde yanımda olması beni biraz etkilemişti. Annem, benimle ilgilendiği için **Betül teyze**ye teşekkür etti. Gitme vakti gelmişti. **Ama aklımda o kadar çok soru vardı ki Betül teyze ile muhakkak yeniden görüşmem gerekiyordu.**

Ertesi gün okula gittiğimizde hepimizi kötü bir sürpriz bekliyordu. Geçen gün sokak hayvanları için kendi ellerimizle yaptığımız yuvalar yıkılmıştı. Çünkü depremden dolayı yıkılmış olmalıydılar. Üzüntüyle onlara baktım. Nasıl da emek vermiştik her birine... Neyse ki hayvanlar deprem anında yuvalarında değilmiş. İyi ki de değillermiş. Orda olduklarını düşünmek bile istemiyorum...

Sınıfa girdiğimizde öğretmenimiz, misafirlerimizin olduğunu söyledi. **Betül teyze** ve **AFAD**'ta çalışan Melih adındaki bir arkadaşısı gelmişti.

AFAD diye bir kurum olduğunu ben de yeni öğrendim aslında. **AFAD** yani **Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı...** Burada çalışan onlarca abi ve abla deprem gibi afetlerde ve acil durumlarda kurtarıcı oluyorlar. Yani afetin yaşandığı bölgelerde ciddi ve çok hızlı bir şekilde çalışarak hayat kurtarıyorlar. Melih abi de bu çalışanlardan biriydi.

Melih abi bize depremle ilgili merak ettiklerimizi anlatacaktı. Demek ki **Betül teyze** de depremle ilgili bilgilerini Melih abiden öğrenmişti.

Melih abi depremin ne demek olduğunu ve nasıl oluştuğunu anlattıktan sonra deprem anında yapacaklarımızı sıraladı:

– **İlk yapacağınız şey güvenli bir yere geçmek ve diz üstüne çökmek olmalı.** Burada önemli olan başınız ve ensenizi koruyor olmanız. Deprem bitene kadar yerinizden ayrılmamalısınız.

Deprem anında heyecanlanmanız normal. Ama sakinleşmeniz en doğrusu. Bunun için nefes alışverişlerinizi düzenlemelisiniz.

Balkona çıkmayın ve asla merdivenlere koşmayın.

Şömine, soba, ocak tarzı yakıcı aletlerden uzak durun.

Deprem bittiğinde ise asansörü kesinlikle kullanmayın. Merdivenleri kullanın. Çünkü deprem anında veya sonrasında elektrik kesintisi olabilir.

Eğer dışarıdaysanız binalardan uzaklaşın. Açık bir alana doğru ilerleyin. Yüksek binalardan üzerinize bir şeylerin düşmesi için kendinizi koruyun.

Melih abi, bunları bir bir sıralarken içimdeki merak duygusu yine rahat durmuyordu:

— **Peki, güvenli yerler nereler?**

— Bunun cevabı tehlikeli olmayan yerler... Binaların dış duvarları tehlikelidir çocuklar. Koridorlar daha güvenlidir. Tablo süs eşyaları, devrilecek mobilyalar tehlikelidir. Dışarıdaysanız ağaçlar, elektrik direkleri, tabelalardan uzak durmalısınız.

Dünden kalan merakla hemencecik soruverdim:

– Peki, deprem öncesinde neler yapmalıyız?

– Çok önemli bir konuya değindiğin için teşekkür ederim **Azra**. Bugün bahçedeki yuvaların yıkıldığını gördünüz değil mi çocuklar? Sizce neden yıkıldı yuvalar?

Arda, bilmiş bilmiş hemen atıldı:

– Deprem olduğu için tabii ki!

– Elbette deprem olduğu için; ama neden sadece o yuvalar yıkıldı da okul binasına ya da evlerinize bir şey olmadı?

Bu kez cevap sırası **Zehra**'daydı:

– Çünkü okul binası daha sağlam.

– Evet, okul binası depremin etkilerine karşı sağlam inşa edilmiş. Yuvaları yaparken depreme dayanıklı olup olmadığını hiç düşünmüş müydünüz?

İşte Melih abinin son cümlesi içimde kıvılcımların dolaşmasına sebep oldu. Kalbim acıdı ve boğazım düğümlendi. Nasıl olur da biz o yuvaları yaparken buna dikkat etmemiştik?

Demek ki deprem öncesi yapılacaklardan biri sağlam yapılar inşa etmektir. Ben içimden bunları düşünürken Melih abi kaldığı yerden devam etti:

— Sağlam yapı olması yeterli değil. Aynı zamanda binaların yapılacağı yerler titizlikle seçilmeli: **Kaygan, ovalık, dik bölgelere, boğaz ve vadilerin içine ev yapılmamalı.** Mevcut binaların dayanıklılığı artırılmalıdır. Yaşadığımız evlere ise muhakkak deprem sigortası yaptırmalıyız.

Bunların hiçbiri bizim alacağımız tedbirler değildi. Yani bunlar büyüklerin işiydi. Ama biz de birer yetişkin adayydık ve ileride aramızda muhakkak mühendis, belediye başkanı gibi meslekleri seçenler olacaktı. Kendi evimizi dayanıklı hale getirmek için çalışmalar yaptırabilirdik. Ve tabii ki **deprem sigortasını** da...

– Bunlar dışında evde alacağımız basit önlemlerle evi daha tehlikesiz hâle getirebiliriz çocuklar. Mesela dolap, kitaplık, vitrin, tablo, gibi devrilebilecek eşyalar duvara sabitlenmeli. Raflarda bulunan kitap, biblo gibi nesnelerin deprem anında üzerinize düşmemesi için rafların önüne elastik bant ya da teller takılabilir. İçinde ağır eşyalar bulunan dolapların kapaklarına kilitler takılırsa deprem anında içindeki eşyaların düşmesi engellenmiş olur. Zehirli, patlayıcı ve yanıcı maddeler düşmeyecek şekilde muhafaza edilmeli ve kırılmaması için sabitlenmelidir. **Acil çıkış yolları kesinlikle ama kesinlikle kilitli olmamalıdır.** Mutlaka aydınlatılmalıdır. Yataklar, pencere ve ağır dolapların yanlarına konulmamalıdır. Tablo, raf gibi nesneler ya da tabloların üzerinde olmamalıdır.

Tüm bu önlemleri duyunca evimizin ne kadar tehlikeli olduğunu fark ettim. Aslına bakarsanız ben **evde bu kadar fazla eşya olmasından pek de hoşlanmıyorum.** Bence eşyalar bizim hareket alanımızı kısıtlıyor. Mesela salonda rahat yürüyemiyorum.

Tam bir adım atıyorum orta sehpa ayağım çarpıyor. Oradan dönüp kapıdan çıkacağım kafam annemin kapı süsüne takılıyor. Diş fırçamı banyo dolabından alırken muhakkak annemin minik biblolarına elim değiyor. Bir gün birini düşürüp kıracağım diye korkuyorum. Babam da çok uzun boylu olduğu için bazen başını eğmeyi unutuyor ve avizeye çarpıyor.

Avize demişken deprem sırasında zarar görmemek için avizelerin de buldukları yere ağırlıklarını taşıyacak şekilde kanca ile asılmaları gerekiyormuş. Ve o küçük biblolar... Onlar da buldukları yerlere sabitlenmeliler bence.

Eve gittiğimde ilk işim bu öğrendiklerimi ailemle paylaşmak oldu. Ve hemen önlemleri almaya başlamamız gerektiğine karar verdik. Evdeki güvenlik önlemleri ile babam ve abim ilgilenecekti. Ben ve anneme de deprem çantasını hazırlamak kalmıştı.

Neler mi koyduk deprem çantasına?

Birkaç şişe su, enerji veren çabuk bozulmayan yiyecekler, radyo, fener ve bunlar için yedek piller... **İlk yardım çantası.** Tüm aile bireyleri için birer parça kıyafet. Biraz para. Çakı, düdüğü, kalem, kâğıt, tuvalet kâğıdı, poşet ve su geçirmeyen bir dosya içinde önemli bilgi ve telefonların bulunduğu küçük bir ajanda...

Tüm bunları yerleştirdiğimiz çantayı kolaylıkla bulabileceğimiz, göz önünde bir yere koyduk. Yani daire kapısının yanındaki vestiyere.

Her şey tamamı ama anlamadığım bir şey vardı: **BİZ BU ÇANTAYI NEDEN HAZIRLAMIŞTIK?**

Cevap tabii ki annemden geldi:

– Deprem bittikten sonra evimizde hasar olmasa bile bir süre dışarıda beklemek zorunda kalabiliriz. O zaman bu çantaya ihtiyacımız olacaktır. Bir de...

Annem bir an duraksadı ama ben ne diyeceğini anlamıştım. Belki bir yıkım söz konusu olursa **enkaz altında kurtarılmayı beklerken** çanta lazım olabilirdi.

Kurtarılmak demişken deprem olduğundan beri aklım hep depremzedelerde... Evet, birçoğu kurtulmuştu ama ne durumdalar? Evlerine giremeyen kaç aile ve kaç çocuk vardı kim bilir? Yardıma ihtiyaçları olduğu kesindi ama biz onlara nasıl yardım edebilirdik ki?

Ertesi gün okula gittiğimde düşüncelerimi **Arda** ve **Zehra** ile paylaştım. Onlar da benimle aynı fikirdeydiler. **Zehra** ise çözümü çoktan bulmuştu.

– Melih abiyi siz de tanıyorsunuz artık, dedi. Depremzedelerle sürekli irtibat halinde...

Arda leb demeden leblebiyi anladı.

– Neden yardım kampanyası başlatmıyoruz, diye bağırdı heyecanla! **Deprem kolisi** hazırlayabiliriz.

Zehra, her zamanki ciddiyetiyle **Arda**'yı süzdü:

— İşte! Tam olarak bunu söylemek istemiştim. Melih abi bize aracı olacaktır.

İşte yine aynı şey olmuştu... Ne zaman içinden çıkamayacağım bir problemim olsa yardımına bu ikili koşuyordu. O an onlara sarılmak istedim ama bunun için hiç ama hiç vaktim yoktu. Hemen işe koyulmamız gerekiyordu.

Öğretmenimize haber vererek başladık işe... O da sınıf arkadaşlarımıza duyurdu ve ardından okul idaresine haber verdi. Kısa sürede yardım etmeye hazır bir ordu oluşmuş oldu.

Çocuklar olarak **afet bölgesine** gide-meyeceğimize göre **depremzedelerin** ihtiyaçlarını karşılamak en doğrusu olacaktı. Melih abiden nelere ihtiyaçları olduğunu öğrendikten sonra hemen bir liste yaptık.

- ⇒ Isınma ve barınma için çadır ve battaniyeler.
- ⇒ Temiz kıyafetler.
- ⇒ Bozulmayacak gıdalar.
- ⇒ Bebekler için bebek bezi ve mamalar.
- ⇒ Tuvalet kâğıdı, ıslak mendil gibi temizlik ürünleri.
- ⇒ Bazı temel ilaçlar...

Tüm bunları hazırlayıp koliledikten sonra **deprem bölgesi**ne gönderdik.

Peki, yeter miydi tüm bunlar? Bence kesinlikle hayır!

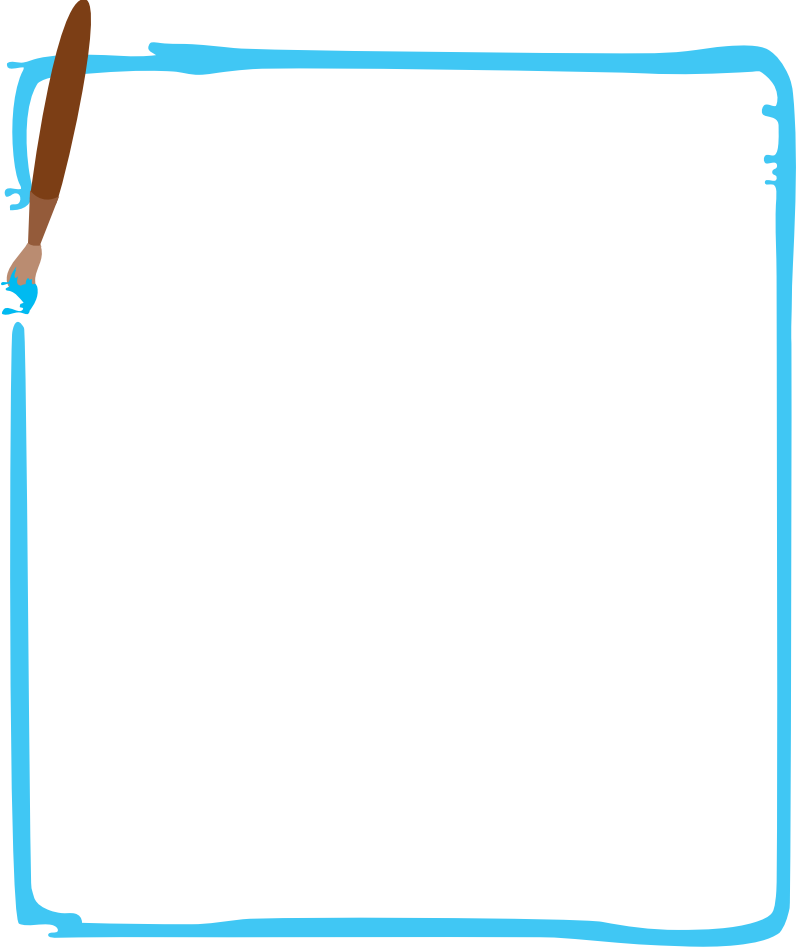
Depremzedelerin yıkılan evleri yerine yenileri yapılacaktı. İşte burada bilgisayar almak için bir senedir biriktirdiğim kumbaram devreye girdi.

Kumbaramdaki tüm parayı **AFAD** ve **Kızılay** aracılığıyla depremzedelere gönderdikten sonra geriye yapacak tek bir şey kalıyordu:

Minik dostlarımız için yeni ama çok mu çok sağlam yuvalar inşa etmek...

Kahramanlarımızın yaptığı gibi okul bahçesini renklendirmek isteseydin neler yapardın?

Aşağıdaki alana hayal ettiğin okul bahçesini çizer misin?

HİKÂYEMİZ

Konu:

.....

.....

.....

Ana Fikir:

.....

.....

.....

Karakterler:

.....

.....

.....

Olaylar:

.....

.....

.....

Yeni Kelimeler:

.....

.....

.....

Yer ve Zaman:

.....

.....

.....